

Cauza C-80/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data primirii:**

8 februarie 2021

Instanța de trimitere:Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie
(Tribunalul Districtual Varșovia Centru din Varșovia, Polonia)**Data deciziei de trimitere:**

27 octombrie 2020

Reclamanți:

E.K.

S.K.

Pârâtă:

D.B.P.

Obiectul litigiului principal

Reclamanții solicită pârâtei o sumă de bani, precum și dobânzi legale de întârziere în legătură cu sumele colectate în mod nejustificat cu titlu de dobânzi legate de rambursarea unui împrumut cu aplicarea unor clauze abuzive cuprinse în contractul de credit ipotecar exprimat în franci elvețieni (CHF). În calitate de consumatori, reclamanții contestă clauzele contractului de credit care nu au fost negociate cu ei în mod individual în ceea ce privește conversia valorii creditului și a ratelor împrumutului pe baza cursului de schimb valutar stabilit de banca pârâtă.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea legislației Uniunii Europene, în special a articolului 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului; articolul 267 TFUE.

Întrebările preliminare

1. Articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că se opun interpretării judiciare a dispozițiilor naționale potrivit căreia instanța nu consideră întreaga clauză contractuală ca fiind abuzivă, ci numai o parte din aceasta, astfel încât respectiva clauză rămâne parțial efectivă?

2. Articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că se opun interpretării judiciare a dispozițiilor naționale potrivit căreia, odată ce instanța a stabilit caracterul abuziv al unei clauze contractuale fără de care contractul nu ar putea să existe, poate modifica restul contractului prin interpretarea declarațiilor pe proprie răspundere ale părților pentru a evita nulitatea unui contract, care este favorabilă consumatorului?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii: considerentele al douăzeci și unulea 21 și al douăzeci și patrulea; articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatele (1) și alineatul (2)

Dispoziții de drept național invocate

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny [Legea din 23 aprilie 1964 privind Codul civil (Dz.U nr. 16, poziția 93, cu modificările ulterioare)], denumită în continuare „k.c.”.

Un consumator este considerat a fi o persoană fizică care încheie împreună cu un vânzător sau furnizor un act juridic care nu are legătură directă cu activitatea sa economică sau profesională (articolul 22¹ k.c.).

§ 1. Un act juridic contrar legii sau destinat eludării unei legi este nul și nevalid, cu excepția cazului în care dispoziția relevantă prevede un efect diferit, în special atunci când dispozițiile nevalide ale actului juridic sunt înlocuite cu dispozițiile relevante ale legii. § 2. Un act juridic contrar principiilor coexistenței sociale este nevalid. § 3. În cazul în care numai o parte a actului juridic este afectată de nulitate, actul rămâne în vigoare în ceea ce privește celelalte părți, cu excepția cazului în care circumstanțele arată că actul nu ar fi fost executat fără dispozițiile afectate de nulitate (articolul 58 k.c.).

§ 1. O declarație pe propria răspundere trebuie interpretată în conformitate cu circumstanțele în care a fost făcută, principiile coexistenței sociale și ale bunelor

moravuri. § 2. În contracte, este necesar să se examineze care a fost intenția comună a părților și scopul contractului, mai degrabă decât formularea literală a acestuia (articolul 65 k.c.).

§ 1. Clauzele unui contract încheiat cu un consumator care nu au fost negociate în mod individual nu vor fi obligatorii pentru acesta dacă îi definesc drepturile și obligațiile într-un mod contrar bunelor moravuri, dăunând grav intereselor sale (clauze contractuale abuzive). Acest lucru nu se aplică dispozițiilor care stabilesc principalele prestații ale părților, inclusiv prețul sau remunerația, dacă acestea au fost formulate fără echivoc. § 2. În cazul în care o clauză a contractului nu obligă consumatorul în conformitate cu alineatul 1, părțile sunt obligate prin contract în sfera de aplicare rămasă. § 3. Se consideră că nu au fost negociate individual clauzele contractului asupra căruia consumatorul nu a avut o influență reală. În special, acest lucru se referă la clauzele contractuale preluate din modelul de contract propus consumatorului de către contractant. § 4. Sarcina probei că o clauză a fost negociată individual revine celui care o invocă (articolul 385¹ k.c.).

Conformitatea unei clauze a unui contract cu bunele moravuri se evaluează la momentul încheierii contractului, luând în considerare conținutul acestuia, circumstanțele încheierii acestuia și ținând cont de celelalte contracte aflate în legătură cu contractul care conține dispoziția care urmează să fie evaluată (articolul 385² k.c.).

Orice persoană care, fără temei juridic, a obținut un folos material pe cheltuiala altei persoane este obligată să furnizeze folosul în natură și, în cazul în care acest lucru nu este posibil, să ramburseze valoarea acestuia (articolul 405 k.c.).

§ 1. Dispozițiile articolelor precedente se aplică în special prestațiilor nedatorate. § 2. O prestație este nedatorată în cazul în care persoana care a realizat-o nu era obligată în mod absolut sau nu era obligată să o realizeze față de persoana în beneficiul căreia a realizat-o sau în cazul în care temeiul prestației a dispărut sau scopul vizat de prestație nu a fost atins ori în cazul în care actul juridic care obligă la prestare era nevalid și nu a devenit valid după efectuarea prestației (articolul 410 k.c.).

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe [Legea din 29 august 1997 privind dreptul bancar (Dz. U. Nr. 140, poziția 939, cu modificările ulterioare)], denumită în continuare „Legea bancară”.

Prin intermediul unui contract de credit, banca se angajează să pună la dispoziția debitorului, pentru perioada specificată în contract, o anumită sumă de bani în scopul convenit, iar debitorul se angajează să o utilizeze în condițiile specificate în contract, să ramburseze valoarea împrumutului utilizat, împreună cu dobânda la datele de rambursare specificate, și să plătească comisionul pentru împrumutul acordat [articolul 69 alineatul (1) din versiunea în vigoare la 8.07.2008].

Contractul de credit trebuie să fie încheiat în scris și să specifice în special: 1) părțile la contract, 2) valoarea și moneda împrumutului, 3) scopul pentru care

împrumutul a fost acordat, 4) condițiile și termenele rambursării împrumutului, 5) valoarea ratei dobânzii la credit și condițiile de modificare a acesteia, 6) metoda de garantare a rambursării împrumutului, 7) domeniul de aplicare al competențelor băncii legate de controlul utilizării și rambursării împrumutului, 8) termenele și modul de punere a sumei de bani la dispoziția debitorului, 9) valoarea comisionului, în cazul în care contractul prevede unul, 10) condițiile de efectuare a modificărilor și rezilierea contractului [articolul 69 alineatul (2) din versiunea în vigoare la 8 iulie 2008].

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

La 8 iulie 2008, reclamantul a încheiat cu pârâta un contract de credit ipotecar exprimat în franci elvețieni (CHF) pentru o perioadă de 360 de luni. Valoarea contractului era de 103.260 CHF, aceasta fiind plătită într-o singură tranșă la 8 octombrie 2008. Rata dobânzii la împrumut era variabilă, iar împrumutul a fost rambursat în tranșe egale.

În conformitate cu „Condițiile contractului de credit” acceptate de reclamant, valoarea creditului urma să fie plătită debitorului în PLN sau în CHF ori în altă monedă. Pentru a converti valoarea împrumutului în zloți, banca urma să utilizeze rata de cumpărare a CHF publicată în „Tabelul cursurilor valutare pentru credite ipotecare și de consolidare în monede străine ale Deutsche Bank PBC S.A.”, în vigoare la data plății valorii împrumutului sau a tranșelor acestuia. Rambursarea împrumutului urma să se facă prin debitarea către bancă din contul bancar al debitorului a unei sume în PLN echivalentă cu rata curentă în CHF, datoriile restante și alte creanțe bancare în CHF, calculată pe baza ratei de vânzare a CHF publicată în „Tabelul cursurilor valutare [...] al Deutsche Bank PBC S.A.” în vigoare la bancă.

În acțiunea formulată la 6 iulie 2018, reclamantul a solicitat pârâtei plata sumei de 26 274,90 PLN cu dobândă legală pentru întârziere. În susținerea cererii lor, aceștia au arătat în special că, în perioada cuprinsă între 17 iulie 2008 și 3 aprilie 2012, banca pârâtă, datorită utilizării clauzele abuzive cuprinse în contractul de credit, a perceput în mod nejustificat suma de 24 705,30 PLN de la reclamant. Pârâta a solicitat respingerea cererii pentru motiv că contractul de credit nu este nul și nu conține clauze contractuale abuzive.

Din audierea reclamantilor și a martorilor reiese că, la încheierea contractului de împrumut, reclamantul nu desfășurau o activitate economică și, în anii 2006 și 2008, au încheiat 4 contracte de împrumut cu banca pârâtă. În timpul procedurii de încheiere a creditului, reclamantul a contactat banca prin mijloace de comunicare la distanță și a efectuat o singură vizită la o sucursală a băncii. Majoritatea documentelor de credit (inclusiv cererea de credit și contractul de credit) au fost semnate de reprezentanții reclamantilor. Reclamantul nu a negociat niciun acord de împrumut cu banca. Reclamantul a cerut băncii să le transmită un proiect al contractului prin e-mail înainte de a-l semna, dar aceste cereri au rămas

fără răspuns. În cursul procedurii, reclamantii au fost informați cu privire la consecințele eventualei recunoașteri a contractului ca fiind nul de către instanță. Reclamantii au declarat că au înțeles consecințele juridice și financiare ale nulității contractului de împrumut, l-au acceptat și au fost de acord ca instanța să declare contractul nul.

Motivare succintă a trimiterii preliminare

Potrivit poziției predominante din jurisprudența poloneză, condițiile de conversie utilizate de banca pârâtă conțin clauze abuzive, dar acestea privesc doar o parte din clauzele de conversie, iar ineficiența acestora nu face imposibilă executarea contractului.

Punctele de vedere propuse, astfel cum sunt reprezentate în jurisprudența națională existentă, par să suscite îndoieli în lumina articolului 6 alineatul (1) din Directiva 93/13. După cum a clarificat Curtea¹, „articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului se opune unei reglementări a unui stat membru care permite instanței naționale, atunci când constată nulitatea unei clauze abuzive cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, să completeze respectivul contract modificând conținutul acestei clauze. [...] Din prevederile articolului 6 alineatul (1) rezultă că instanțele naționale au numai obligația de a exclude aplicarea unei clauze contractuale abuzive pentru ca aceasta să nu producă efecte obligatorii în ceea ce privește consumatorul, fără a avea posibilitatea să modifice conținutul acesteia. Astfel, acest contract trebuie să continue să existe, în principiu, fără nicio altă modificare decât cea rezultată din eliminarea clauzelor abuzive, în măsura în care, în conformitate cu normele dreptului intern, o astfel de menținere a contractului este posibilă din punct de vedere juridic. [...] în cazul în care instanța națională ar avea posibilitatea să modifice conținutul clauzelor abuzive care figurează în astfel de contracte, o asemenea posibilitate ar putea aduce atingere realizării obiectivului pe termen lung urmărit prin articolul 7 din Directiva 93/13. Astfel, această posibilitate ar contribui la eliminarea efectului descurajator pe care îl are asupra vânzătorilor sau furnizorilor faptul că astfel de clauze abuzive nu sunt pur și simplu aplicate în ceea ce privește consumatorul (a se vedea în acest sens Ordonanța Pohotovost', citată anterior, punctul 41 și jurisprudența citată), în măsura în care aceștia ar fi în continuare tentați să utilizeze clauzele menționate, știind că, chiar dacă acestea ar fi invalidate, contractul va putea fi totuși completat de instanța națională în măsura în care este necesar, garantând astfel interesul respectivilor vânzători sau furnizori”. În plus, în hotărârea citată - punctul 69 - Curtea s-a referit direct la punctele 86-88 din Concluziile avocatului general Trstenjak prezentate la 14 februarie 2012, în care problema de mai sus a fost clarificată într-un mod și mai direct și mai ferm. Avocatul general a atras atenția asupra reducerii riscului vânzătorului sau furnizorului rezultat din utilizarea unor clauze abuzive, întrucât schimbarea care constă în adaptarea condițiilor la starea

¹ A se vedea Hotărârea din 14 iunie 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10.

conformă cu legea este acceptabilă pentru vânzător sau furnizor. Perspectiva remedierii motivelor nulității contractului și transparența riscului pentru vânzător sau furnizor ar putea avea efectul opus decât cel intenționat de legiuitorul Uniunii Europene și ar putea crea posibilitatea modificării *a posteriori* a contractului de către instanță, ceea ce nu doar că ar diminua efectul descurajator rezultat din articolul 6 din directiva menționată mai sus, dar ar avea chiar efectul contrar. Poziția de mai sus a fost exprimată și în multe alte hotărâri ale Curții².

Cu toate acestea, Curtea a admis o excepție de la principiul anulării unei clauze abuzive, subliniind că³, în cazul în care un contract încheiat între un vânzător sau furnizor și un consumator nu poate continua să existe după ce clauza abuzivă a fost exclusă, articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 nu se opune legislației naționale care permite unei instanțe să o înlocuiască cu o dispoziție de drept național cu caracter dispozitiv. Această opinie a fost completată ulterior cu constatarea că posibilitatea înlocuirii unei clauze abuzive cu o dispoziție națională în vigoare se limitează la situațiile în care anularea clauzei respective ar obliga instanța să anuleze întregul contract cu expunerea consumatorului la astfel de efecte care ar constitui o sancțiune pentru acesta⁴. În plus, în Hotărârea sa din 14 iunie 2012, Curtea a subliniat că articolul 6 alineatul (1) nu poate fi interpretat în sensul că permite instanței naționale, în cazul în care constată existența unei clauze abuzive într- un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, să modifice conținutul respectivei clauze în loc să se limiteze numai la a stabili că aceasta nu se aplică și că acest articol trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru [...] care permite instanței

² A se vedea: Ordonanța Curții din 16 noiembrie 2010, Pohotovost', C-76/10, punctul 41; Ordonanța Curții din 11 iunie 2015 C-602/13, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, punctele 33-37; Ordonanța Curții din 6 iunie 2016, Ibercaja Banco, C-613/15, punctele 36-38, precum și Hotărârea Curții din 30 aprilie 2014, Kásle, C-26/13, punctele 77 și 79; Hotărârea Curții din 21 ianuarie 2015, Unicaja Banco și Caixabank, C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13, punctele 28, 31 și 32; Hotărârea Curții din 30 mai 2013, Asbeek Brusse și de Man Garabito, C-488/11, punctul 57; Hotărârea Curții din 21 aprilie 2016, Radlinger, C-377/14, punctele 97-100; Hotărârea Curții din 21 decembrie 2016, Naranjo și Martinez, C-154/15 și C-307/15, punctele 57 și 60; Hotărârea Curții din 26 ianuarie 2017, Banco Primus, C-421/14, punctele 71 și 73; Hotărârea Curții din 31 mai 2018, Sziber, C-483/16, punctul 32; Hotărârea Curții din 7 august 2018, Banco Santander și Cortes, C-96/16 și C-94/17, punctele 73 și 75; Hotărârea Curții din 13 septembrie 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, punctul 41; Hotărârea Curții din 14 martie 2019, Dunai, C-118/17, punctul 51; Hotărârea Curții din 26 martie 2019, Abanca Corporación Bancaria și Bankia, C-70/17 și C-179/17, punctele 53, 54 și 63 și Hotărârea Curții din 7 noiembrie 2019, NMBS, C-349/18, C-350/18, C-351/18, punctele 66-69.

³ A se vedea Hotărârea Curții din 30 aprilie 2014, Kásler, C-26/13, punctul 85.

⁴ A se vedea Ordonanța Curții din 11 iunie 2015, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-602/13, punctul 38, precum și Hotărârea Curții din 21 ianuarie 2015, Unicaja Banco și Caixabank, C-482/13, C-484/13, C-485/13 și C-487/13, punctul 33; Hotărârea Curții din 7 august 2018, Banco Santander și Cortés, C-96/16 și C-94/17, punctul 74; Hotărârea Curții din 14 martie 2019, Dunai, C-118/17, punctul 54 și Hotărârea Curții din 26 martie 2019, Abanca Corporación Bancaria și Bankia, C-70/17 și C-179/17, punctele 37 și 59.

naționale să completeze respectivul contract modificând conținutul acestei clauze⁵.

În sfârșit, Curtea a clarificat sensul articolelor 6 și 7 din Directiva 93/13, arătând că acestea „se opun ca o clauză privind scadența anticipată a unui contract de împrumut ipotecar declarată abuzivă să fie menținută în parte, prin eliminarea elementelor care o fac abuzivă, atunci când o astfel de eliminare ar echivala cu modificarea conținutului acestei clauze afectându- i substanța”⁶.

Rezerve semnificative din partea instanței de trimitere sunt cauzate de asemenea de punctul de vedere potrivit căruia dispozițiile privind plata și rambursarea împrumutului sunt doar parțial abuzive și că eliminarea părții nevalide a contractului de credit permite executarea neîngrădită a tuturor celorlalte dispoziții ale contractului de credit. Punctul de vedere care suscită cea mai mare îndoială constă în a considera că este necesară anularea clauzelor conform cărora plata și rambursarea împrumutului cu consimțământul băncii pot avea loc în CHF, cu consimțământul băncii, astfel încât plata și rambursarea împrumutului pot fi efectuate necondiționat în CHF. Potrivit acestui punct de vedere, dispozițiile privind plata și rambursarea împrumutului, care au în contract cuprinsul: *„Valoarea creditului va fi plătită Debitorului în zloți.[...] Cu acordul băncii, creditul poate fi rambursat și în CHF sau în altă monedă.”* [articolul 2 alineatul (2)], *„Rambursarea creditului se efectuează prin debitarea către Bancă din contul bancar al debitorului a unei sume în PLN echivalentă cu rata curentă în CHF, datoriile restante și alte creanțe bancare în CHF, calculată pe baza ratei de vânzare a CHF publicată în « Tabelul cursurilor valutare [...]» în vigoare la Bancă cu două zile lucrătoare înainte de termenul fiecărei rambursări a ratelor împrumutului. Cu acordul băncii, Debitorul poate rambursa, de asemenea, împrumutul în CHF sau în altă monedă.”* [articolul 6 alineatul (1)], după eliminarea clauzelor abuzive cuprinse în acestea, ar lua următoarea formă: *„Creditul poate fi rambursat în CHF”* [articolul 2 alineatul (2)]. *„Debitorul poate rambursa împrumutul în CHF”* [articolul 6 alineatul (1)]. Este dificil să nu ajungem la concluzia că o astfel de măsură nu este altceva decât eliminarea dintr-o clauză contractuală abuzivă a elementelor care determină caracterul abuziv al acesteia, ceea ce echivalează cu o modificare substanțială a conținutului acestei clauze, fapt care este contrar articolelor 6 și 7 din Directiva 93/13⁷.

În plus, o astfel de acțiune are drept consecință eliminarea așa-numitului efect descurajator, întrucât garantează vânzătorului sau furnizorului introducerea unor clauze abuzive în contract, având în vedere că, în cel mai rău caz, instanța le va

⁵ A se vedea Hotărârea Curții din 14 iunie 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, punctele 71 și 73.

⁶ A se vedea Hotărârea din 26 martie 2019, Abanca Corporación Bancaria și Bankia, C-70/17 și C-179/17, punctul 64.

⁷ A se vedea Hotărârea din 26 martie 2019, Abanca Corporación Bancaria și Bankia, C-70/17 și C-179/17, punctul 64.

modifica astfel încât să asigure executarea în continuare fără probleme a contractului, fără consecințe negative pentru vânzător sau furnizor. Astfel, protecția consumatorului se dovedește a fi fictivă în practică, întrucât, într-o situație tipică, consumatorul, bazându-se pe modul de redactare a contractului, va fi mai degrabă convins că este obligat să ramburseze împrumutul numai în PLN, întrucât nu a obținut acordul pentru rambursarea în CHF. Numai după decizia instanței îi va deveni cunoscut faptul că ipoteza contrară era adevărată, ceea ce expune consumatorul la acuzația de executare necorespunzătoare a contractului și creează un risc de reziliere a contractului de credit de către bancă și de supunere a întregii valori a împrumutului la scadență imediată.

Îndoieli suscită de asemenea o a doua poziție, conform căreia a considera că anumite clauze ale contractului sunt abuzive și, în consecință, neobligatorii pentru consumator, nu se opune ca alte clauze ale contractului să fie modificate astfel încât contractul să poată fi executat în cele din urmă. Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), reținând că clauzele de conversie sunt clauze contractuale abuzive, a criticat de asemenea faptul că valoarea împrumutului a fost exprimată în CHF, iar nu în PLN și a declarat că contractul de credit ar trebui considerat un contract de credit în zloți. Cu toate acestea, nu a precizat dacă această conversie specifică a unui credit în valută străină în PLN este rezultatul interpretării declarațiilor pe proprie răspundere ale părților la contract (articolul 65 alineatul 2 k.c.) sau al faptului că consideră că clauza care a determinat valoarea împrumutului este abuzivă (articolul 385¹ alineatul 1 k.c.). Se pare că intenția Curții Supreme nu a fost de a considera că clauza care specifică valoarea împrumutului este abuzivă (articolul 385¹ alineatul 1 k.c.), deoarece, într-un astfel de caz, modificarea sau completarea acordului pentru a umple „golul” contractual creat s-ar opune în mod direct articolului 6 alineatul (1) din Directiva 93/13. Prin urmare, se pare că, potrivit Curții Supreme, ar trebui să se presupună că valoarea împrumutului este exprimată în PLN și nu în CHF, pe baza interpretării declarațiilor pe proprie răspundere ale părților (articolul 65 alineatul 2 k.c.). Cu toate acestea, în speță se ridică problema dacă o astfel de înțelegere a articolului 65 alineatul 2 din Codul civil este compatibilă cu articolele 6 și 7 din Directiva 93/13 și dacă o astfel de interpretare este destinată să protejeze interesele consumatorului sau dacă urmărește să protejeze interesele vânzătorului sau furnizorului care folosește clauze contractuale abuzive. Nu se poate exclude ca, odată ce anumite clauze ale contractului au fost declarate abuzive, instanța să constate că, în lipsa acestor condiții, executarea ulterioară a contractului este imposibilă, însă pentru a împiedica nulitatea contractului, să interpreteze celelalte clauze ale contractului astfel încât să permită menținerea în vigoare a acestuia. În cazul în care consumatorul ar accepta nulitatea contractului, acțiunea descrisă de Curte pare să fie contrară articolelor 6 și 7 din Directiva 93/13 și următoarelor elemente care rezultă din acestea: principiul care interzice modificarea contractului de către instanță în orice alt domeniu de aplicare decât declararea nulității clauzelor contractuale abuzive, principiul protecției efective a drepturilor consumatorilor și obligația de a lua în considerare efectul descurajator al aplicării Directivei 93/13 față de vânzători sau furnizori.

Ca alternativă, Curtea ar putea constata că dispozițiile privind plata și rambursarea împrumutului cuprinse la articolul 2 alineatul (2) și la articolul 6 alineatul (1) din condițiile contractului constituie, în totalitate, clauze contractuale abuzive care nu obligă părțile (articolul 385¹ alineatul 1 k.c.), fără de care nu este posibil ca contractul să rămână în vigoare [articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13]. Un astfel de contract care nu conține clauzele necesare privind modalitățile de rambursare a împrumutului și metoda de punere la dispoziția debitorului a fondurilor [articolul 69 alineatul (2) punctele 4 și 8 din Legea privind dreptul bancar], un contract ar fi, în plus, contrar legii și, în consecință, nul (articolul 58 alineatul 1 k.c.), prin urmare orice prestații efectuate pe baza sa – respectiv plata împrumutului și rambursarea ratelor – ar constitui prestații nedatorate (articolul 410 alineatul 2 k.c.), supuse restituirii (articolul 405 k.c. coroborat cu articolul 410 alineatul 1 k.c.). O astfel de soluție pare să fie posibilă în speță, mai ales având în vedere că reclamantul a acceptat ca respectivul contract să fie anulat. Cu toate acestea, întrucât o astfel de soluție ar contrazice metodele menționate mai sus de interpretării judiciare a dispozițiilor naționale, este necesar să se adreseze o trimitere preliminară. Prin urmare, instanța de trimitere consideră că este necesar ca Curtea să precizeze dacă concluzia propusă ar trebui considerată corectă.

Instanța de trimitere propune să se răspundă la întrebările de mai sus după cum urmează:

1. În primul rând, articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că se opun interpretării judiciare a dispozițiilor naționale potrivit căreia instanța nu consideră întreaga clauză contractuală ca fiind abuzivă, ci numai o parte din aceasta, astfel încât respectiva clauză rămâne parțial efectivă.

2. În al doilea rând, articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că se opun interpretării judiciare a dispozițiilor naționale potrivit căreia, odată ce instanța a stabilit caracterul abuziv al unei clauze contractuale fără de care contractul nu ar putea să existe, poate modifica restul contractului prin interpretarea declarațiilor pe proprie răspundere ale părților pentru a evita nulitatea unui contract, care este favorabilă consumatorului.